

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta
StV@eduskunta.fi

Viite Sosiaali- ja terveysvaliokunnan kuulemis- ja lausuntopyyntö 11.3.2026

Asia HE 174/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta

Lupa- ja valvontaviraston lausunto

Esityksen tausta ja tavoitteet

Hallituksen esityksen mukaan esityksellä toteutettaisiin pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman kirjausta, jonka mukaan osana valmiutta ja varautumista luodaan sosiaali- ja terveydenhuoltoon lainsäädäntö ja toimintamallit kansainvälisen avun vastaanoton ja antamisen mahdollistamiseksi. Tämä edellyttää kansainvälisen avun vastaanottamisen huomioimista myös terveydenhuollon ammattihenkilösääntelyssä. Terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettuun lakiin lisättäisiin uusi säännös, jolla rajoitettaisiin lain soveltamista kansainvälisen avun vastaanottamiseen liittyvään säännellyn terveydenhuollon ammatin harjoittamiseen. Esityksellä mahdollistettaisiin terveydenhuollon ammattilaisten työskentely Suomessa humanitaarisen avun tehtävissä ilman toimivaltaisen viranomaisen lupa- ja rekisteröintivaatimuksia. Kansainvälisen apuun kuuluva ammatinharjoittaminen ei olisi kansallisten valvontaviranomaisten valvonnan piirissä.

Esityksessä todetaan, että terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettuun lakiin ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annettuun lakiin ehdotetaan lisäksi tehtäviksi valtion aluehallinnon uudistuksen edellyttämät välttämättömät tekniset muutokset. Terveydenhuollon ammattihenkilölakiin ehdotetaan samalla tehtäväksi asetuksenantovaltuutta koskeva tarkennus.

Yleisesti esityksestä

Lupa- ja valvontavirasto pitää esitettyä sääntelyä lähtökohtaisesti kannatettavana ja tarpeellisena, koska se parantaisi mahdollisuuksia vastaanottaa kansainvälistä apua terveydenhuollossa poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa, jolloin terveydenhuollon henkilöstöä ei muutoin välttämättä ole riittävästi saatavilla. Näin esityksellä edistettäisiin myös potilasturvallisuuden toteutumista, vaikka sääntelyyn liittyy sen osalta myös joitakin riskejä.

Esityksessä on tuotu esiin, että lausuntopalautteen perusteella ehdotetun terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 3 c §:n sanamuotoa on selkeytetty ja esityksen perusteluja tarkennettu. Lupa- ja valvontavirasto kuitenkin katsoo, että

ehdotettua sääntelyä on tarpeen valiokuntakäsittelyssä edelleen selkiyttää ja täsmentää muun muassa kansainväliseen apuun osallistuvien henkilöiden aseman, tehtävien ja valvonnan osalta sen varmistamiseksi, että sääntelyä pystytään mahdollisissa kriisitilanteissa myös soveltamaan ja turvaamaan samalla niin potilaiden kuin kansainvälisen avun tehtäviä hoitavien henkilöiden ja heidän tuottamistaan palveluista vastuussa olevien tahojen oikeusturvan toteutuminen.

Lupa- ja valvontavirasto pitää myös tärkeänä, että sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilölakeihin tehdään esitetyt valtion aluehallintouudistuksesta johtuvat muutokset mahdollisimman pian ottaen huomioon, että aluehallintouudistus on tullut voimaan ja Lupa- ja valvontavirasto aloittanut toimintansa 1.1.2026.

Oikeus harjoittaa säänneltyä terveydenhuollon ammattia Suomessa osana kansainvälistä apua

Hallituksen esityksen luvussa 4.2.1.3 *Vaikutukset terveydenhuoltoon* todetaan, että ehdotettu säännös mahdollistaisi kansainväliseen apuun osallistuvien terveydenhuollon ammattilaisten toiminnan Suomessa. Heidät ohjattaisiin työskentelemään hyvinvointialueiden olemassa oleviin terveydenhuollon rakenteisiin. Niissäkin tapauksissa, joissa terveydenhuollon ammattilaiset tulisivat ryhmänä tai esimerkiksi osana kenttäsairaalatoimintoa, ohjattaisiin apu jonkun hyvinvointialueen organisaation johtovastuulle. Järjestämisvastuu asukkaiden sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista kuuluu hyvinvointialueelle kaikissa olosuhteissa. Kansainväliseen apuun osallistuvat ammattilaiset toteuttaisivat hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvia tehtäviä toimien hyvinvointialueen apuna ja tukena, mutta eivät kuitenkaan itsenäisinä palveluntuottajina. Päätöksen siitä, mille hyvinvointialueelle apu ohjattaisiin, tekee järjestämislain 50 b §:n mukaisesti sosiaali- ja terveysministeriö sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen valmiusryhmän esityksestä.

Hallituksen esityksen mukaan kansainväliseen apuun osallistuvat terveydenhuollon ammattilaiset tulisivat työskentelemään tilanteeseen, jossa terveydenhuollon toiminta poikkeaa normaalista vakavan häiriötilanteen tai poikkeusolojen johdosta. Heidän tehtävänsä tulisi suunnitella niin, että he pystyvät toimimaan suomalaisten ammattihenkilöiden apuna. Kriisitilanteen luonteesta johtuen olosuhteet ovat kuitenkin ennakoimattomia ja voivat muuttua nopeasti, joten toimintaa ei ole mahdollista kaikkien yksityiskohtien osalta etukäteen suunnitella. Henkilöstön vastaanottaminen hyvinvointialueille voi edellyttää esimerkiksi kansallisen tai paikallisen tason sopimuksia avun lähettäjän ja vastaanottajan välille. Sosiaali- ja terveysministeriö olisi tilanteissa keskeisessä roolissa ohjaamassa myös mahdollisia sopimuksellisia tarpeita.

Esityksen mukaan ehdotetulla muutoksella ei olisi vaikutusta hyvinvointialueen vastuuseen järjestää lakisääteiset terveyspalvelut. Hyvinvointialueen vastuulla olisi huolehtia, että potilaiden muun muassa järjestämislakiin, potilaan asemasta ja oikeuksista annettuun lakiin (785/1993, potilaslaki), kielilakiin (423/2003) ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annettuun lakiin (703/2023, asiakastietolaki) liittyvät oikeudet toteutuvat myös silloin, kun hoitoon osallistuisi kansainväliseen apuun osallistuvia terveydenhuollon ammattilaisia.

Esityksen mukaan ehdotettu sääntely mahdollistaisi säännellyn terveydenhuollon ammatin harjoittamisen ilman terveydenhuollon ammattihenkilölain mukaisia lupa- ja valvontamenettelyjä. Toisaalta se, etteivät kansainväliseen apuun osallistuvat terveydenhuollon ammattilaiset olisi laissa tarkoitettuja terveydenhuollon ammattihenkilöitä tarkoittaisi sitä, ettei heillä ainakaan alkuun olisi mahdollista hakea tietoja Kanta-palveluista eikä lääkemääräyksen laatimiseen tarvittavaa yksilöintitunnusta, sillä järjestelmien käyttöön liittyvät varmenteet ovat sidottuja terveydenhuollon ammattihenkilön asemaan. Käytännössä tämä tarkoittaisi, että hyvinvointialueen tulisi huolehtia esimerkiksi siitä, että potilasasiakirjamerkinnät tulevat tehdyksi lain edellyttämällä tavalla, vaikka avustustehtävässä oleva työntekijä ei pääsisi niitä itse kirjaamaan. Lisäksi kansainväliseen apuun osallistuvien terveydenhuollon ammattilaisten rinnalla tulisi työskennellä riittävästi lääkkeenmääräämisoikeutettuja laillistettuja ammattihenkilöitä.

Esityksessä todetaan, että siltä osin, kun kansainvälistä apua annettaisiin hyvinvointialueen rakenteissa tai muissa sen järjestämisvastuulle kuuluvissa palveluissa, hyvinvointialueen olisi huolehdittava sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (741/2023, valvontalaki) mukaisista velvoitteistaan, kuten omavalvonnasta sekä järjestämisvastuulleen kuuluvan palvelutuotannon ohjauksesta ja valvonnasta. Siihen soveltuisi myös asiakas- ja potilasturvallisuutta vaarantavista epäkohdista ilmoittamista koskeva sääntely.

Hallituksen esityksen säännöskohtaisten perustelujen mukaan lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 c §, jonka mukaan lakia ei sovellettaisi henkilöön, joka harjoittaisi Suomessa säänneltyä terveydenhuollon ammattia osana kansainvälistä apua, jonka pyytämisestä on päätetty kansainvälistä apua, yhteistoimintaa tai muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetun lain 2, 4 tai 5 §:n mukaisesti.

Ehdotettu säännös mahdollistaisi viivytyksettömän humanitaarisena apuna annettavan terveyden- ja sairaanhoidon sellaisissa poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa, jotka ovat valtioneuvoston, tasavallan presidentin tai asianomaisen ministeriön päätöksen mukaisesti edellyttäneet kansainvälisen avun pyytämistä.

Ehdotetun muutoksen myötä kansainväliseen apuun osallistuva terveydenhuollon ammattilainen voisi harjoittaa säänneltyä terveydenhuollon ammattia ilman toimivaltaisen viranomaisen myöntämää ammatinharjoittamisoikeutta. Kansainväliseen apuun osallistuvalla terveydenhuollon ammattilaisella ei olisi velvollisuutta noudattaa terveydenhuollon ammattihenkilölaissa säädettyjä velvoitteita eivätkä he olisi terveydenhuollon ammattihenkilölain mukaisen viranomaisohjauksen tai -valvonnan piirissä.

Esityksen mukaan poikkeaminen terveydenhuollon ammattihenkilölain soveltamisalasta olisi rajattu kansainvälisen avun pyytämistä koskevassa valtioneuvoston, tasavallan presidentin tai asianomaisen ministeriön päätöksessä määriteltyn avun laatuun, laajuuteen ja avun antamisen keston. Kansainväliseen apuun osallistuvat terveydenhuollon ammattilaiset olisivat muiden EU-jäsenvaltioiden, kolmansien maiden ja luotettavien avustusjärjestöjen terveyden- ja sairaanhoidon henkilöstöä, jotka toimisivat Suomessa kriisiavun tehtävissä oman koulutuksensa ja osaamisensa mukaisissa tehtävissä. He työskentelisivät hyvinvointialueiden olemassa olevissa

terveydenhuollon rakenteissa. Hyvinvointialueet vastaisivat lakisääteisten palvelujen toteutumisesta myös siltä osin, kun näissä tehtävissä toimisi kansainväliseen apuun osallistuvia terveydenhuollon ammattilaisia.

Perusteluissa todetaan, että kansainväliseen apuun osallistuvat terveydenhuollon ammattilaiset voisivat harjoittaa säänneltyä terveydenhuollon ammattia sellaisissa tehtävissä, joita suoritetaan osana Suomen pyytämää kansainvälistä apua. Heidän tarkka roolinsa ja sijoittuminen hyvinvointialueilla riippuisi käsillä olevasta kriisitilanteesta ja sen olosuhteista. He eivät kuitenkaan voisi tehdä sellaisia tehtäviä, jotka muualla lainsäädännössä on säädetty terveydenhuollon ammattihenkilön taikka virkasuhteisen ammattihenkilön tehtäväksi. Koska he eivät olisi terveydenhuollon ammattihenkilöitä, käytännössä tehtävänkuvaa rajoittaisivat myös potilastietojärjestelmien käyttöön ja lääkemääräysten laatimiseen vaadittavien varmenteiden puuttuminen.

Mikäli kansainväliseen apuun osallistuva terveydenhuollon ammattilainen haluaisi harjoittaa Suomessa säänneltyä terveydenhuollon ammattia ehdotettua poikkeusta laajemmin, sovellettaisiin häneen siltä osin terveydenhuollon ammattihenkilölain säännöksiä. Tällöin oikeus toimia terveydenhuollon ammattihenkilönä Suomessa olisi luvanvaraista ja henkilöön sovellettaisiin kaikkia terveydenhuollon ammattihenkilön oikeuksia ja velvollisuuksia koskevia säännöksiä.

Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että aiemmin lausunnolla olleen hallituksen esitysluonnoksen perusteella kansainvälisen avun tehtävissä toimivien henkilöiden tehtäväkenttä vaikutti melko rajatulta, ja syntyi käsitys siitä, että heidän olisi tarkoitus hoitaa lähinnä avustavia tehtäviä. Henkilöiden toimivaltaa ja tehtäväkenttää ei kuitenkaan ollut selkeästi sanoitettu tai rajattu.

Lupa- ja valvontavirasto pitää hyvänä sitä, että hallituksen esitykseen on nyt esitysluonnokseen verrattuna täsmennetty, että kansainvälisen avun tehtävissä toimivat henkilöt eivät voisi hoitaa tehtäviä, jotka on säädetty virkasuhteisen ammattihenkilön hoidettaviksi. Perusteluissa tehty toinen rajausta siitä, että kyseiset henkilöt eivät voisi tehdä tehtäviä, jotka muualla lainsäädännössä on säädetty terveydenhuollon ammattihenkilön tehtäväksi, edellyttää kuitenkin Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen mukaan tarkentamista. Muulla lainsäädännöllä viitataan perusteluissa ilmeisesti muihin lakeihin kuin terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettuun lakiin. Asiaa olisi kuitenkin syytä vähintään esimerkein täsmentää.

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että perusteluihin jo tehdyistä tarkennuksista huolimatta esityksessä tulisi edelleen selkeämmin tuoda esiin se, mitä tehtäviä kansainvälisen avun tehtävissä toimivat henkilöt voivat hoitaa ja mitkä ovat heidän toimivaltansa rajaukset.

Esitysluonnoksessa tuotiin esiin, ettei kansainvälisen avun tehtävissä toimiviin henkilöihin sovellettaisi asiakastietolakia, eikä heillä olisi oikeutta käsitellä potilastietoja. Aluehallintovirastot toivat esitysluonnoksen johdosta antamassaan lausunnossa esiin, että esitysluonnoksen perusteella jää osittain epäselväksi, miten humanitaarisen avun tehtäviin lähetetyn terveydenhuollon ammattihenkilön katsotaan olevan mahdollista hoitaa potilaita, mikäli hänellä ei ole mahdollisuutta käsitellä potilastietoja. Potilasturvallisuus- sekä oikeusturvanäkökulmasta potilasasiakirjat ja niihin tehtävät merkinnät ovat keskeinen osa potilaan hoitoa, ja niillä on merkitystä erityisesti tämän

jatkohoidossa. Potilasasiakirjamerkinnot ovat keskeisessä asemassa myös valvonnan kannalta, ja on epäselvää, miten valvontalain mukaista valvontaa olisi mahdollista toteuttaa, mikäli humanitaarisissa tehtävissä toimiviin ammattihenkilöihin ei sovellettaisi esimerkiksi potilasasiakirjojen laatimista, säilyttämistä ja käsittelyä koskevia vaatimuksia.

Aluehallintovirastojen lausunnossa todettiin, että toisaalta aluehallintovirastojen näkemyksen mukaan esityksessä tulee tarkemmin avata sitä, millä perusteella varsin kategorisesti katsotaan, että koska humanitaarisen avun tehtäviin lähetettyyn ammattihenkilöön ei sovelleta terveydenhuollon ammattihenkilölakia, heillä ei myöskään ole oikeutta potilastietojen käsittelyyn, eikä heihin sovelleta asiakastietolakia. Terveydenhuollon ammattihenkilölain 16 §:n mukaan terveydenhuollon ammattihenkilön velvollisuudesta laatia ja säilyttää potilasasiakirjat sekä pitää salassa niihin sisältyvät tiedot säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetussa laissa. Lausunnossa todettiin, että asiakastietolain soveltamisala ei kuitenkaan aluehallintovirastojen käsityksen mukaan terveydenhuollossa rajaudu ainoastaan terveydenhuollon ammattihenkilöihin, vaan sääntely soveltuu osittain myös muihin terveyspalvelun järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuviin henkilöihin. Aluehallintovirastot totesivat lausunnossaan, että esityksessä on perusteltua tarkentaa tämän sääntelyn soveltumista humanitaarisen avun tehtävissä toimiviin ammattihenkilöihin.

Nyt käsillä olevassa hallituksen esityksessä todetaan, että se, etteivät kansainväliseen apuun osallistuvat terveydenhuollon ammattilaiset olisi laissa tarkoitettuja terveydenhuollon ammattihenkilöitä tarkoittaisi sitä, ettei heillä ainakaan alkuun olisi mahdollista hakea tietoja Kanta-palveluista eikä lääkemääräyksen laatimiseen tarvittavaa yksilöintitunnusta, sillä järjestelmien käyttöön liittyvät varmenteet ovat sidottuja terveydenhuollon ammattihenkilön asemaan. Käytännössä tämä tarkoittaisi, että hyvinvointialueen tulisi huolehtia esimerkiksi siitä, että potilasasiakirjamerkinnot tulevat tehdyksi lain edellyttämällä tavalla, vaikka avustustehtävässä oleva työntekijä ei pääsisi niitä itse kirjaamaan. Lisäksi kansainväliseen apuun osallistuvien terveydenhuollon ammattilaisten rinnalla tulisi työskennellä riittävästi lääkkeenmääräämisoikeutettuja laillistettuja ammattihenkilöitä. Edellä viitatuksi esityksessä todetaan myös, että hyvinvointialueen vastuulla olisi huolehtia, että potilaiden muun muassa asiakastietolakiin liittyvät oikeudet toteutuvat myös silloin, kun hoitoon osallistuisi kansainväliseen apuun osallistuvia terveydenhuollon ammattilaisia.

Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että toisin kuin hallituksen esitysluonnoksessa, hallituksen esityksessä ei sen käsityksen mukaan enää tuoda esiin, ettei kansainvälisen avun tehtävissä toimivilla henkilöillä olisi oikeutta käsitellä potilastietoja tai laatia potilasasiakirjamerkintöjä. Toisaalta ei myöskään tuoda selkeästi esiin, miten näitä oikeuksia ja velvoitteita arvioidaan, vaan asiaa käsitellään lähinnä käytännön näkökulmasta tietojärjestelmien käyttöoikeuksiin liittyen. Lupa- ja valvontavirasto pitää hyvänä sitä, että esityksessä korostetaan sen varmistamista, että potilaiden oikeudet toteutuvat ja potilasasiakirjamerkinnot tulevat tehdyiksi. Lupa- ja valvontavirasto kuitenkin katsoo, että valiokuntakäsittelyssä on välttämätöntä täsmentää sitä, miten potilastietojen käsittelyä ja potilasasiakirjamerkintöjen laatimista koskevaa sääntelyä arvioidaan suhteessa kansainvälisen apuun osallistuviin henkilöihin ja heidän

tehtäviinsä. Samalla tulisi arvioida, onko mahdollisesti tarvetta erikseen säätää potilasasiakirjojen laatimisesta tällaisissa tilanteissa. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että esityksen perusteella jää osittain epäselväksi, kuka potilasasiakirjamerkinnot käytännössä tekisi kansainvälisen avun tehtävissä olevan henkilön puolesta ja minkä säännösten perusteella. Esitystä on tarpeen tältä osin täsmentää.

Lupa- ja valvontavirasto viittaa lisäksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valviran aiemmin lausunnolla olleen nyt käsillä olevaa asiaa koskeneen hallituksen esitysluonnoksen johdosta antamaan lausuntoon, jossa muun ohella todettiin, että koska hyvinvointialueet vastaavat sääntelyn piirissä toimivien ammattihenkilöiden toiminnasta aina omavalvonnan kautta, hyvinvointialueiden ohjauksen ja valvonnan selkeyttämiseksi tulisi sääntelyn jatkovalmistelussa huolehtia riittävästi hyvinvointialueiden velvollisuudesta johtaa ja valvoa ammattihenkilöiden työskentelyä sekä keinoista puuttua mahdollisiin havaittuihin epäkohtiin tai väärinkäytöstilanteisiin. Valvira ehdotti harkittavaksi tältä osin lisäyksiä tai selkeyttäviä viittausäännöksiä hyvinvointialueen vastuista avustustyötä tekevien henkilöiden ohjauksessa ja valvonnassa sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annettuun lakiin (valvontalaki) ja/tai sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettuun lakiin (järjestämislaki).

Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että hallituksen esityksen perusteella jää edelleen osittain epäselväksi, mikä on kansainvälisen avun tehtävissä toimivien henkilöiden ja heidän tuottamiensa palveluiden suhde hyvinvointialueeseen sekä millaiset valvonta- ja johtovastuut tarkalleen ovat? Katsotaanko, että kyse on tällöin hyvinvointialueen omasta palvelutuotannosta ja henkilöstöstä ja että hyvinvointialueella on työnantajan direktio-oikeutta vastaava johto- ja valvontavastuu suhteessa kansainvälisen avun tehtävissä toimiviin henkilöihin, ja jos näin on, mihin tämä tarkalleen perustuu. Esityksessä ei myöskään ole arvioitu tarvetta Valviran lausunnossa ehdotetuille lisäyksille tai viittausäännöksille, tai selkeästi perusteltu sitä, miksi niiden ei katsota olevan tarpeen.

Esityksessä on tuotu esiin, että kansainväliseen apuun osallistuvat terveydenhuollon ammattilaiset eivät olisi potilasvakuutuslaissa tarkoitettuja ja vakuuttamisvelvollisuuden piiriin kuuluvia terveydenhuollon ammattihenkilöitä, joita vakuutusvelvollisuus koskee. Esityksen mukaan toimintaa kuitenkin harjoitettaisiin lähtökohtaisesti sellaisen yhteisön tai säätiön lukuun, jota vakuuttamisvelvollisuus koskee. Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen mukaan ei ole selvää, tarkoitetaanko edellä mainitulla yhteisöllä tai säätiöllä hyvinvointialuetta vai jotakin muuta järjestöä tai toimijaa, jonka kautta henkilö avustustehtävissä toimii, ja mikä on sen suhde valvontalaissa tarkoitettuun palveluntuottajaan ja sille asetettuihin edellytyksiin. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että myös tätä asiaa on tarpeen tarkentaa.

Lupa- ja valvontavirasto toteaa edellä esitettyyn viitaten, että valiokuntakäsittelyn yhteydessä on tärkeää selventää kansainvälisen avun tehtävissä toimivien henkilöiden tehtäviä, toimivaltaa ja asemaa sekä niihin liittyviä johto- ja valvontavastuita. Esityksessä olisi perusteltua tuoda selvästi myös esiin, että vaikka kyseiset henkilöt eivät ole terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain mukaisen viranomaisvalvonnan piirissä, valvooko Lupa- ja valvontavirasto kuitenkin kaikilta osin heidän antamiaan palveluita sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (741/2023, valvontalaki) kautta.

Valtion aluehallintouudistuksen johdosta sosiaalihuollon ja terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettuihin lakeihin tehtävät tekniset muutokset

24 b § Tietojen antaminen terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteristä

Ehdotetun terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 24 §:n 4 momentin mukaan siitä poiketen, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, tämän lain 24 a §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja tietoja **Lupa- ja valvontaviraston ratkaisusta** sekä ammattitoiminnassa saadusta varoituksesta ja virantoimituksesta pidättämisestä saa antaa vain tieteellistä tutkimusta, tilastointia tai viranomaisen selvitystyötä varten taikka viranomaiselle laissa säädetyn tehtävän hoitamiseksi taikka terveydenhuoltoon liittyvää toimintaa varten terveydenhuollon toimintayksikölle, apteekille sekä terveydenhuollon alalla toimivalle yhteisölle, jollei kysymys ole yksittäistä rekisteröityä koskevista tiedoista.

Aluehallintovirastot ovat hallituksen esitysluonnoksen johdosta antamassaan lausunnossa todenneet käsityksensä, että rekisteri tulee jatkossakin sisältämään tietoja myös aluehallintovirastojen ja Valviran ennen Lupa- ja valvontaviraston aloittamista antamista ratkaisuksista. Ellei näiden aiempien ratkaisutietojen antamisesta säädetä toisaalla erikseen, tulee niidenkin antamisesta aluehallintovirastojen käsityksen mukaan edelleen säätää tässä säännöksessä sen lisäksi, että säädetään Lupa- ja valvontaviraston antamia ratkaisuja koskevien tietojen antamisesta.

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että edellä tarkoitettua asiaa ja siihen liittyvää mahdollista lisäsääntelytarvetta olisi edelleen perusteltua arvioida ja täsmentää. Mikäli katsotaan, että esimerkiksi Lupa- ja valvontavirastosta annettuun lakiin (530/2025) sisältyvät siirtymäsäännökset sisältävät asiaa koskevan riittävän sääntelyn, se olisi tarpeen perustella ja tuoda valiokuntamietinnössä selkeästi esiin.

30 §. Potilasasiakirjojen siirtäminen terveystietokeskukseen

Lupa- ja valvontavirasto pitää perusteltuna, että hallituksen esityksessä ehdotetaan Valviran hallituksen esitysluonnoksen johdosta antaman lausunnon mukaisesti, että nyt tehtävien muutosten yhteydessä terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 30 § kumotaan tarpeettomana.

39 § Muutoksenhaku

Esityksen mukaan terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 39 §:n 2 ja 4 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi pykälän kieliasu muutettaisiin nykyisen lainkirjoitustavan ja viittauskäytännön mukaiseksi. Esitetyssä säännöstekstissä pykälän 2 momentin kolmas virke on muodossa: **Muutoksesta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa.** Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että sanalla *muutoksesta* tarkoitettaneen sanaa *muutoksenhausta*.

Lupa- ja valvontaviraston tiedonsaantioikeus

Hallituksen esityksen mukaan esityksessä ehdotetaan vain teknisluonteisia, virastojen nimiä koskevia muutoksia valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeuksia koskeviin aineellisoikeudellisiin säännöksiin. Virastorakenteen uudistamisen vaikutukset henkilötietojen suojaan ja käsittelyyn on kuvattu hallituksen esityksessä valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi (HE 13/2025 vp). Lupa- ja valvontaviraston tiedonsaantioikeus ammattihenkilöasioissa säilyy entisellään, sillä Lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 36 §:n mukaan viraston sosiaali- ja terveysalan osaston sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontatehtävissä sovelletaan 31.12.2028 asti 1.1.2026 kumoutuvan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 6 §:ää. Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (812/2000) 22 §:n ja 27 § 1 momentin mukainen virka-apu ja oikeus saada ja luovuttaa salassa pidettäviä tietoja koskee myös sosiaalihuollon ohjauksesta ja valvonnasta vastaavia viranomaisia niiden hoitaessa yksittäistä henkilöä koskevia ja valvontaan liittyviä tehtäviä.

Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 6 §:n mukainen valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus on osittain kattavampi kuin ammattihenkilölakien ja valvontalain mukaiset valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeudet. Lupa- ja valvontavirasto korostaa, että jatkossa on pysyvällä sääntelyllä varmistettava, että Lupa- ja valvontavirastolla on riittävät tiedonsaantioikeudet sosiaali- ja terveydenhuollon valvontatehtäviensä hoitamiseksi.

Lisätiedot

Lisätietoja antaa tarvittaessa ylitarkastaja Oona Mölsä, puh. 0295 254 000 (vaihde).

Osastopäällikkö, ylijohtaja

Satu Koskela

Ylitarkastaja

Oona Mölsä

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti viimeiseltä sivulta ilmenevin tavoin.

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihde: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/55956/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/55956/2026 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Mölsä Oona 16.03.2026 14:42

Ratkaisija Koskela Satu 16.03.2026 14:46